

РЕШЕНИЕ

№ 50

гр. Плевен, 14.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН, III ВЪЗ. НАКАЗАТЕЛЕН СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: КАЛОЯН В. ГЕРГОВ
Членове: Р. П. ЛАЗАРОВ
ДОРОТЕЯ С. ЦОНЕВА

при участието на секретаря Й. СТ. К.
в присъствието на прокурора Д. Люб. И.
като разглежда докладваното от КАЛОЯН В. ГЕРГОВ Въззивно частно наказателно дело № 20234400601086 по описа за 2023 година

Производство по реда на Глава XXI от НПК.

Производството пред въззивната инстанция е образувано по жалба на осъдения Р. В. Н., с ЕГН *****, подадена чрез служебния му защитник – адвокат Л. Н. от Адвокатска колегия – град Плевен, срещу Определение № 1193 от 29.11.2023 година, постановено по НОХД № 2476/2023 година, от III-ти наказателен състав на Плевенски районен съд, в частта, в която на основание чл.343б, ал.5 вр. ал.1 от НК е отнета в полза на държавата ½ идеална част от моторно превозно средство – лек автомобил „Субару Легаши“, с рег.№ ***, рама № **. Жалбоподателят намира, че определението, в обжалваната му част, е неправилно и незаконосъобразно. Сочи, че първоинстанционният съд неправилно е тълкувал и приложил разширително нормата на чл.343б, ал.5 от НК, като не е съобразил кумулативните предпоставки за това, а именно: първо, моторното превозно средство да е послужило за извършване на престъплението, като във връзка с това възприема, че няма спор в теорията и практиката, че при транспортните престъпления превозното средство не е средство на престъплението, а негов предмет и второ, автомобилът да е изключителна собственост на дееца, а в случая той е съсобствен – в режим на съпругеска имуществена общност. По повод последното излага подробни доводи относно различията между съпругеската имуществена общност и обикновената съсобственост. Допълва,

че две от посочените, като съдебна практика, в мотивите на оспорваното определение решения на ВКС не дават категоричен отговор на въпроса досежно отнемането в полза на държавата на движима вещ в режим на съпругеска имуществена общност. Въззивният жалбоподател мотивира искането си за отмяна на атакуваната част от така постановеното определение и с това, че по своята същност транспортните престъпления са непредпазливи престъпления, което счита, че е в противоречие с общата материалноправна разпоредба на чл.53, ал.1, б. „а“ от НК, приложима само при умишлени престъпления.

В съдебно заседание осъденият Р. Н. се явява лично и заедно със служебния си защитник – адвокат Л. Н.. Двамата поддържат жалбата на посочените в нея основания.

Представителят на Окръжна прокуратура – град Плевен оспорва въззивната жалба. Твърди, че с нормата на чл.343б, ал.5 от НК законодателят е предоставил две възможности пред решаващия орган по повод автомобила, с който е извършено престъплението: едната е отнемането му, ако е собственост на дееца, а другата – присъждането на неговата равностойност. Излага доводи, че разпоредбата на чл.343б, ал.5 от НК е специална по отношение на чл.53 от същия нормативен акт, поради което счита приложението □ за задължително. Допълва, че по делото са налице доказателства, че процесното моторно превозно средство е съпругеска имуществена общност, която е бездялова, поради което счита, че е следвало да бъде присъдена изцяло равностойността му, а не да се отнема 1/2 идеална част от него и да се присъжда равностойността на останалата 1/2 идеална част от него. В този смисъл, предлага на въззивния съд да измени обжалваното първоинстанционно определение, като постанови да бъде заплатена стойността на целия лек автомобил, съобразно заключението на назначена в хода на досъдебното производство експертизата.

Производството по НОХД № 2476/2023 година по описа на Районен съд – Плевен е образувано по внесено на основание чл.381, ал.1 от НПК от Районна прокуратура – Плевен предложение за решаване на делото по досъдебно производство ЗМ № 430/2023г. и 431/2023г. по описа на Второ РУ–град Плевен (пр.пр. № 5228/202 г. по описа на Районна прокуратура – Плевен) със споразумение. С Определение от 29.11.2023 година е одобрено постигнатото между представителя на Районна прокуратура – Плевен, от една страна и Р. В. Н., с ЕГН ***** и служебния му защитник – адвокат Л. Н. от АК–град Плевен, от друга страна, споразумение, с което обвиняемият е признат за виновен в извършването на две престъпления, а именно: по чл.343б, ал.1 от НК и по чл.216, ал.6 вр. ал.1 от НК, като на основание чл.23, ал.1 от НК му е наложено едно общо най-тежко наказание в размер на шест месеца „Лишаване от свобода“, изпълнението на което, на основание чл.66, ал.1 от НК, е отложено с тригодишен изпитателен срок.

Със същото определение, на основание чл.23, ал.2 и ал.3 от НК, са присъединени наказанията „Глоба“ в размер на 80 лева /осемдесет лева/, както и „Лишаване от право да управлява МПС“ за срок от една година, като

на основание чл.59, ал.4 от НК е приспаданото времето, през което Р. Н. е бил лишен от това право по административен ред – считано от *** година.

На основание чл.189, ал.3 от НПК в тежест на осъдения Р. Н. били възложени и сторените в хода на разследването разноси.

След одобряване на гореописаното споразумение съдът постановил обжалваното пред настоящата инстанция определение, с което на основание чл.343б, ал.5 вр. ал.1 от НК е отнел в полза на държавата $\frac{1}{2}$ идеална част от моторно превозно средство – лек автомобил „Субару Легаци“, с рег.№ ***, рама № ***, а останалата $\frac{1}{2}$ идеална част от същото МПС, в размер на 3 150 лева (при обща пазарна цена на автомобила 6 300 лева, съгласно съдебно-оценителната експертиза по делото) определил да бъде заплатена от осъдения Р. Н. в полза на държавата.

Първоинстанционният съд се е произнесъл и с още едно определение, по силата, на което е отменил взетата спрямо осъдения Р. Н. мярка за неотклонение „Подписка“.

Плевенският окръжен съд, като се запозна със събраните по делото доказателства, атакувания съдебен акт, наведените с жалбата оплаквания и с доводите на страните, приема за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.319 от НПК, отговаря на изискванията на чл.320 от НПК, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, жалбата е основателна, но не само на изложените в нея съображения:

Съгласно разпоредбата на чл.343б, ал.5 от НК (част от обнародваните с бр. 67 от 4 Август 2023 година на Държавен вестник изменения и допълнения на Наказателния кодекс, влезли в сила на 8 август 2023 година) в случаите по ал.1 – 4 на чл.343б съдът отнема в полза на държавата моторното превозно средство, послужило за извършване на престъплението и е собственост на дееца, а когато деецът не е собственик – се присъжда равностойността му.

По повод цитираната норма към момента е налице противоречива практика породена от скорошното ☐ въвеждане и нееднаквото ☐ тълкуването от различните съдебни състави, което очертана неясноти и противоречия при прилагането ☐. До произнасянето със становище или тълкувателно решение от Наказателната колегия на ВКС - **индикация за това е искане изх.№ И-2082/5.12.2023г. на Ръководител на НК при ВКС и Заместник – Председател на ВКС, съдия Лада Паунова** - настоящият съдебен състав споделя по-долу следното становище относно правилното ѝ приложение.

На първо място, при постановяване на съдебен акт по чл.343б, ал.5 от НК съдът следва да се произнесе с отделно определение по реда на чл.30б, ал.1, т.1 от НК.

Това е така, тъй като, от една страна, както правилно посочи и представителят на Окръжна прокуратура–Плевен в съдебното заседание пред въззивната инстанция, нормата на чл.343б, ал.5 от НК е специална по повод чл.53 от същия Кодекс, поради което приложението ☐ е задължително. Още

повече, че с тези мерки законодателят не се стреми да окаже поправително и превантивно въздействие (каквато е целта на наказанието), а да се предотврати едно бъдещо общественоопасно поведение и/или да се изключи възможността за извличане на облаги от извършеното престъпление.

От друга страна, моторното превозно средство, послужило за извършване на деянието по цитираната по-горе норма, следва да се третира не като предмет на престъплението, както неправилно е изложил жалбоподателят в своя инициращ въззивната проверка документ, а като негово средство. В тази връзка са Тълкувателно решение №2 от 18.12.2013 година по тълк.д. №2/2013г., ОСНК, на ВКС, докладчик Елияна Карагъзова, Тълкувателно решение № 18 от 14.11.1977 година по н.д. № 13/1976г., ОСНК, ВКС, Постановление № 11/71 година по н.д. №8/71г. и др., в които е засегната същността на понятието „средство на престъплението“, утвърдило се в съдебната практика и правната доктрина. Средството на престъплението има функционална определеност, то е нещо външно за обекта на посегателство, това е вещта, която е пряко свързана с осъществяването на изпълнителното деяние, докато предметът е елемент от общественото отношение, непосредствен обект на посегателството. Затова и законодателят, в разпоредбата на чл.53 от НК, е предвидил различни наказателноправни режими за тях. С оглед на това, в процесния случай лекият автомобил следва да бъде възприет именно като средство на престъпното деяние, а не като негов предмет.

Изводимо от изложените съждения, в процесния случай районният съд коректно се е произнесъл с отделно определение по реда на чл.306, ал.1, т.1 от НПК по повод процесното моторно превозно средство, послужило за извършване на престъплението по чл.343б, ал.1 от НК.

Но въпреки горното, на следващо място, според настоящия състав, първоинстанционният съдебен орган неправилно е подходил като е постановил отнемането на $\frac{1}{2}$ идеална част от процесното превозно средство и е присъдил равностойността на останалата $\frac{1}{2}$ идеална част от същото.

Видно от приложената на лист 11 от досъдебното производство Справка от „Национална база данни на населението“ осъденият Р. В. Н. е женен по силата на Акт за граждански брак № 6 от 15.09.2006 година (обстоятелство, посочено и от районния съд в мотивите на атакуваното определение). Във връзка с това първоинстанционният състав правилно е обсъдил и фактът, че от доказателствения материал по делото касаещ моторното превозно средство, се установява, че първоначалната му регистрация датира от 13.02.2023 година (листове 68 и 69, ДП). Следователно, същото е придобито по време на брака на осъдения Н. и поради тази причина попада в имуществото, намиращо се в режим на съпружеска имуществена общност между двамата съпрузи. В тази насока, във въззивната жалба са изложени доводи, които настоящият съдебен състав споделя като правилни, логични и обосновани.

Семейният кодекс в чл.28 е посочил, че дяловете на съпрузите са равни при прекратяване на брака, тоест, СИО преди неговото прекратяване е

бездялова.

Същевременно, чл.22 от същия нормативен акт резервира лично имущество на единия съпруг, придобито: преди брака; по време на брака – по наследство и дарение; от ЕТ – вещни права включени в състава на предприятието и вещи за лично ползване, предназначени за упражняване на професия или занаят.

Наред с това, разпоредбата на чл.23 от СК урежда възможността за придобиване по време на брака на вещи с лично имущество на единия от съпрузите /трансформация/, а чл.27 от СК – възможността имуществената общност между съпрузите да се прекрати без прекратяване на брака: по съдебен ред, ако важни причини налагат това; с избор на режим на разделност или ако се сключи брачен договор и при изпълнение върху вещ СИО за личен дълг на единия съпруг или при откриване на производство по несъстоятелност срещу съпруг – ЕТ.

От друга страна, чл.30 от Закона за собствеността урежда възможността една вещ да бъде съсобственост на различни физически, юридически лица и държавата, а според чл.30, ал.2 от същия нормативен акт до доказване на противното, частите на съсобствениците се считат равни.

В случая, чрез отнемането на $\frac{1}{2}$ идеална част от притежавания в режим на съпружеска имуществена общност от осъдения Р. Н. лек автомобил, се нарушава целостта на иначе бездяловата съпружеска имуществена общност. Наред с това се постига и дисбаланс между легитимния интерес на държавата да преследва определен тип престъпни деяние и неприкосновеността на частната собственост, уредена в Конституцията на Република България (в този смисъл са Решение №12/30.09.2021г. на КС по к.д. №10/21г. на КС; Решение от 14.01.2021г. на СЕС по дело № С-393/2019г.; Решение от 13.10.2015г. на ЕСПЧ по жалба № 3503/2008г.; Решение от 4.03.2014г. на ЕСПЧ по жалба № 34129/03). Всяка намеса в мирното ползване на собствеността трябва да постига справедлив баланс между обществен интерес и защитата на правата на собственика. Обратното би довело до пряко нарушаване на конституционно защитеното право на частна собственост по смисъла на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията и би било в противоречие с принципа на правовата държава по чл.4, ал.1 от Основния закон.

Поради това, в хипотеза като процесната, за да се спази принципът на равенство на гражданите пред закона, прогласен в чл.6, ал.2 от Конституцията, въззивната инстанция намира, че за правилно да се присъди изцяло равностойността на превозното средство, когато последното е в съсобственост (включително и съпружеска имуществена общност), тъй като такъв подход от страна на правоприлагащия орган не би довел до накърняване правата на другия съсобственик на вещта. Нещо повече, така би се постигнала равнопоставеност между деецът несобственик, който ще следва да заплати стойността на целия лек автомобил и извършителят съсобственик, комуто се отнема идеалната част. Следователно, с цел да не бъдат накърнени ничии права и законни интереси, най-справедливо, юридически и логически издържано би било присъждането на равностойността на целия лек

автомобил, когато същият попада в имущество в режим на съпругеска имуществена общност, както е в настоящия случай. В този смисъл са и доводите на представителя на Окръжна прокуратура–Плевен, които съдът намира за правилни и логични, поради което ги споделя изцяло.

Разбира се ВКС е възможно да застъпи разбирането, че съдът следва да събере необходимите – и гласни, и писмени – доказателства относно собствеността на МПС. Това решение би имало за последица забавянето на производството, което особено в хипотезата на изявено желание в страните за приключване на същото по реда на диференцираните процедури, не е в контекста на установената практика по приложението на материалния закон и решаването на основния въпрос на наказателния процес, но до произнасянето на върховната инстанция със съответно становище този състав на ОС-Плевен възприема настоящето разбиране.

Следва да се обърне внимание и на посоченото във въззивната жалба по повод цитираната в мотивите на обжалваното определение практика. В определението районният съд е подкрепил мотивите си по повод отнемането на $\frac{1}{2}$ идеална част от движима вещ, намираща се в режим на съпругеска имуществена общност чрез посочване на три решения на ВКС. Две от тях (Решение № 266 от 18.05.2010г. по н.д. №164/2010г. , I н.о., НК на ВКС и Решение № 244 от 22.06.2015г. по н.д. № 578/2015г., II н.о., НК на ВКС) съдържат съждения по повод приложението на чл.53, ал.1, б., „а“ от НК в хипотезата, когато превозното средство е в режим на съпругеска имуществена общност. В третото (Решение № 421 от 09.04.2013г. по н.д. №1343/2012г., II н.о., НК на ВКС) единствено е засегнат този въпрос, но мотиви в тази насока липсват, като делото е върнато с указания за събиране на доказателства в тази насока. Действително, цитираните решения са постановени по повод възобновяване на конкретни наказателни производства, с което жалбоподателят е мотивирал оплакването си, но същото не е, а и не би следвало, да представлява пречка пред съдебните органи да си служат с мотивите им. Тоест, в случая не е необходимо в цитираните съдебни актове да бъде решен по същество въпросът относно отнемането в полза на държавата на движима вещ в режим на съпругеска имуществена общност, каквито са и доводите на жалбоподателя, за да се позове съдебният състав на конкретната практика (изключая Решение № 266 от 18.05.2010г. по н.д. №164/2010г. , I н.о., НК на ВКС). Единствено, въззивният състав споделя становището на жалбоподателя по повод Решение № 421 от 09.04.2013г. на ВКС, тъй като неговото посочване от страна на районния съдебен състав, при формирането и утвърждаването на съжденията, съдържащи се в мотивната част на определението обект на настоящата проверка, е безпредметно и лишено от смисъл, тъй като в същото липсва съдържание в посочената от районния съд насока.

За да изпълни законовите предписания, настоящата инстанция следва да даде отговор и на наведеното в жалбата оплакване, че транспортните престъпления, по своята същност, са непредпазливи, което жалбоподателят намира, че е в противоречие с разпоредбата на чл.53, ал.1, б. „а“ от НК, касаеща само умишлените престъпления. Действително, чл.53, ал.1, б. „а“ от

НК е приложим, когато деянието е извършено умишлено. Видно от Определението на Районна прокуратура–Плевен от 29.11.2023 година, с което е одобрено постигнатото между представителя на Районна прокуратура – Плевен, от една страна и осъдения Р. В. Н. и служебния му защитник – адвокат Л. Н. от Адвокатска колегия – град Плевен, от друга страна, споразумение за форма на вината по повод престъплението по чл.343б, ал.1 от НК е посочено „пряк умисъл по смисъла на чл.11, ал.2 от НК“. Подсъдимият в онзи момент Р. Н. е заявил изрично, че разбира обвинението, признава вината си, разбира последиците на споразумението и че то има силата на влязла в сила присъда, като е съгласен с тях, като е удостоверил същото чрез собственоръчното полагане на подписа си. Следователно, същият е признал, че престъпленията, за които се отнася споразумението, в това число и това по чл.343б, ал.1 от НК, са извършени умишлено. С оглед на това, изложеното във въззивната жалба в обратна насока се явява несъстоятелно, неправилно и в абсолютна колизия със защитата в развилото се пред първата инстанция производство по одобряване на така постигнатото споразумение.

От всичко изложено до момента, а и както вече бе посочено, настоящият съдебен състав намира, че за да се постигне справедлив баланс между правото на личността и интереса на обществото следва да се присъди изцяло равностойността на лекия автомобил, послужил на извършителя да реализира противоправното деяние, поради което намира, че обжалваното Определение № 1193 от 29.11.2023 година, постановено по НОХД № 2476/2023 година на Районен съд – Плевен е неправилно и незаконосъобразно и като такова следва да бъде отменено.

Вместо това, следва да се присъди в полза на държавата пазарната стойност на лекия автомобил „Субару Легаци“, с рег.№ ***, рама № ***, послужил за извършване на престъплението по чл.343б, ал.1 от НК, към датата на извършване на деянието – *** година, а съгласно съдебно-оценителната експертиза изготвена в хода на досъдебното производство (листове 51-54, ДП), средно-претеглената пазарна стойност на процесното моторно превозно възлиза на 6 300 лева /шест хиляди и триста лева/.

Препис от решението следва да се изпрати на Председател на РС-Плевен за запознаване на съдиите от РС-Плевен с принципното разбиране на **този състав на въззивната инстанция** по този въпрос.

По изложените съображения и на основание чл.334, т.2 вр. чл.341, ал.1 вр. чл.306, ал.3, предл.1 от НПК, Плевенски окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Определение № 1193 от 29.11.2023 година, постановено по НОХД № 2476/2023 година, от III-ти наказателен състав на Плевенски районен съд, с което на основание чл.343б, ал.5 вр. ал.1 от НК е отнета в полза на държавата $\frac{1}{2}$ идеална част от моторно превозно средство лек автомобил „Субару Легаци“, с рег.№ ***, рама № *** и на същото основание Р. В. Н., с ЕГН: ***** е осъден да заплати в полза на държавата $\frac{1}{2}$ от

стойността на същия лек автомобил в размер на 3 150 лева /три хиляди сто и петдесет лева/, **ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА на основание чл.343б, ал.5 вр. ал.1 от НК Р. В. Н., с ЕГН: ***** **ДА ЗАПЛАТИ** в полза на държавата равностойността на лек автомобил „Субару Легади“, с рег.№ ***, рама № *** в размер на **6 300 лева** /шест хиляди и триста лева/.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ДА СЕ ИЗПРАТИ препис от решението на Председател на РС-Плевен за запознаване на съдиите от РС-Плевен,НО с принципното разбиране на **този състав на въззивната инстанция** по поставените в него въпроси.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____